

1. april 2014 - vi er i gang

Arbejdspladsen er ved at blive indrettet med skurvogn osv., og der er lavet en P-plads til publikum. Fra P-pladsen er der nu lavet en sti til et udsigtspunkt. Ved udsigtspunktet er der opstillet borde og bænke, så kaffen og madpakken kan indtages, mens man nyder foråret og studerer arbejdet. Ved udsigtspunktet er der også opsat et par standere med information om projektet.

Stiens asfalt blevet raspet op og vil snart blive fjernet. Så nu er det slut med at passere dæmningen, og der er sat skilte op med omkørsel. De første skovfulde jord vil snart blive taget, og ca. 7. april dukker gitterkonstruktionen op.

1. april muntrede kommunens medarbejdere sig med en lille spøg. På denne ene dag om året må man gerne tage gas på hinanden, og en historie om indstilling af al aktivitet pga. en nyopdaget ulvehule i dæmningen, tiltrak bl.a. [Horsens Folkeblad](#).

8. april 2014 - broen dukker op

Nu er broens gitterkonstruktion synlig i sydenden! Der er stadig kun tale om et kort stykke, men i løbet af ugen bliver der noget at se på, efterhånden som arbejdet skrider frem.

Vi har heldigvis konstateret, at de fleste granitblokke stadig sidder på betonfundamentet. De er dyre, så hvad der er sparet, er tjent, som man siger. Til gengæld har noget af den yderste konstruktion en skade. Det er sikkert sket da et lyslederkabel blev lagt ned i sin tid.

Flere medier har været på besøg, og kendskabet til projektet trækker flere og flere besøgende til området – godt vi fik lavet parkering og udsigtsområde med borde og bænke

22 april 2014

Inden påske nåede jordentreprenøren at udgrave godt to tredjedele af broens vandrette gitterprofil. Der er derfor nu for alvor noget at se på for besøgende, og kommunen afholder to rundvisninger onsdag d. 23 april klokken hhv. 14.00 og 18.30. På de ture bliver der mulighed for at komme helt ned i udgravningen og inspicere broen på tættest hold. Udgravningen har også blotlagt nogle sprængningsbrønde, der i tilfælde af krig skulle bruges til at bortsprænge dæmningen og dermed jernbanen. Det blev heldigvis aldrig aktuelt, og brøndene kan i dag minde os om, hvor heldige vi er med at leve i fredstid. Arbejdet fortsætter for fuld styrke nu efter helligdagene, og planen er stadig at hele det vandrette stykke vil være afdækket og rensat for sand, så stålentreprenøren kan overtage broen den 2. maj.

2. maj 2014

Afrensning af broen volder problemer. Især i ringelkrogene sidder sand og rust ufattelig godt fast. Selv højtryksrensning med 350 bar var ikke nok til at slå det af, så der vil nu blive forsøgt med nyt grej, der kan levere op til 3000 bar! Der er sat byggepladshegn op hele vejen rundt om broen, og nysgerrige vil blive bortvist fra pladsen og henvist til udsigtsplatformen – det er simpelthen for farligt at færdes ubeskyttet så tæt på arbejdet med det høje tryk. I løbet af nogle dage vil opsætningen af stillads til indpakning af broen begynde. Det er nødvendigt, bl.a. for at kunne opsamle de blyholdige rester af maling, der vil blive slået af under overfladebehandlingen. Når teltet er rejst om broen, vil det have en højde på 8 meter i den ene side. Smeden fortæller, at først i næste uge vil broen blive hævet nogle centimeter ved hvert brotårn. På den måde udjævnes tårnenes sætninger, og da mellemkonstruktionen er fuldstændig snorlige, vil det ikke blive nødvendigt at justere højden på hver enkelt af de tværliggende planker, der til sin tid kommer til at udgøre det synlige brodække. Det skulle jo gerne se pænt ud, når vi er færdige! Smeden fortæller også, at de snart går i gang med gelænderet hjemme på værkstedet.

9. maj 2014

Jordentreprenøren er nu helt færdig med fase 1 og har overdraget broen til stålentreprenøren. Sætningerne ved brotårnene er udjævnet. Inden den endelige placering vil de flader, der rører hinanden, blive rengjort og indsmurt i fedt. Småbuler og mindre forvridninger af stålprofiler er også blevet rettet, og dele med uoprettelige skader er fjernet. De vil blive kopieret hjemme på smedens værksted. Ved afmonteringen af de beskadigede profiler kunne man se helt blank metal under nitternes anlægsflade. Det kan man da kalde kvalitetsarbejde, når der ikke efter 115 år er antydning af rust under hovederne på nitterne!

Stilladset er monteret op i højde med broens vandrette del, og arbejdet med afrensning med ekstremt tryk kan nu foregå på betryggende vis. Det bliver spændende at se, om den sidste afrensning afslører flere skader på stålet. Mens det foregår, vil der blive arbejdet på en ny løsning til udbedring af skaderne på betonkonstruktionen i hver ende af broen – den så nemlig ikke helt ud som på de tekniske tegninger, vi fandt på landsarkivet i Viborg.

13. maj 2014

Hele stilladset er nu opsat. Der er tag på, og snart monteres en sidedug. Øverst i siderne beholdes en åbning, så vanddamp og overtryk kan undslippe, når arbejdet med afrensning under ekstremt tryk går i gang i næste uge. Det hele kommer til at ligne et kæmpe telt, og alle campister vil vide, at blæsevejr kan være en udfordring. Derfor bliver det hele tøjret til nogle enorme pløkke, for at blive i campingsproget. Det er 1,5 meter lange, overdimensioneret franske skruer, der skrues ned i dæmningen med en tilsvarende overdimensioneret skruetrækker – en lille entreprenørmaskine!

21. maj 2014

Afrensningen med det høje tryk er gået i gang. Det har vist sig, at et tryk mellem 2900 og 3000 bar er det optimale. Der er store kræfter i gang, og det er da heller ikke ganske lydløst, når der arbejdes. Personalet er indpakket i noget, der minder om rumdragter. Det er nødvendigt af sikkerhedshensyn – ikke mindst pga. den blyholdige maling, som de ikke må indånde. Stålet tager godt imod afrensningen, og der er kun begrænset tæring. Det er, som vi håbede, men ikke turde forvente... pga. det høje tryk bliver stålet varmt under afrensningen, og teltet er fyldt med vanddamp. Det betyder, at overfladen rustner omgående, men det har ingen praktisk betydning, for inden malingen skal der alligevel skabes en ru overfladestruktur ved sandblæsning. Det er for at få bedre vedhæftning til grundmalingen. Det samlede lag overfladebehandling bliver 250 µm tykt, når broen står færdig.

13. juni 2014

Broen er nu færdigbehandlet med det høje tryk, og den har stået og tørret så meget op, at vi kunne vurdere en prøvemaling. Det endte med en ny beslutning, for den valgte farve var for rød i forhold til den oprindelige. Selvom stålet er meget velbevaret, så er der millioner af små rusthuller, der er vanskelige at rengøre med sandblæsning. Det giver nogle overvejelser m.h.t. det videre forløb – hvordan overfladebehandler vi bedst, når der er urenheder tilbage i nogle af disse huller? Desuden er der en masse skarpe kanter efter rustangreb helt ude i stålanten, og i næste uge vil et hold begynde at vinkelslibe dem, så de får en jævn runding. Malingen hæfter nemlig ikke godt på skarpe kanter. Der er nu ved at blive ryddet op efter afrensningen, og det indsamlede slam vil blive kørt til godkendt deponi. Teltet bliver stående, indtil arbejdet med stålet på den vandrette del af konstruktionen er helt færdig. Det bliver nok først til august.

30. juni 2014

Nu er alle kanter afrundet med vinkelslibning – sikke et arbejde! Nogle steder er der forholdsvis dybe tæring, og ikke alle kanter fremstår som helt lige. Vores rådgiver, ATKINS, har gennemgået konstruktionen igen, og foretaget beregninger på styrken i det svækkede stål. De fleste steder har det kun kosmetisk betydning, men nogle steder har det været nødvendigt med en mindre reparation eller lidt supplerende stål mellem stålprofilerne.

I hver ende har konstruktionen været hævet, så kontaktfladen mellem brodelen og stålet, den hviler på, kunne overfladebehandles. Det er nu gjort, og broen hviler igen som den skal på granitten. Nu mangler der lidt oprydning, og om få dage begynder den egentlige overfladebehandling med sandblæsning, maling og det hele. Med lidt held fjernes teltet midt i august, og den nymalede del kommer ud i det fri.

24. juli 2014

Overfladebehandlingen er i gang. Arbejdet udføres meget omhyggeligt, bl. a. er det nødvendigt at male med pensel i kringelkrogene, og det har selvfølgelig taget lang tid. Men nu er den nederste zinkbehandling og den mellemste grunder påført, og når det er tørret op, vil der blive fuget. Grundmalingen er nærmest lyserød, så i dag ligner broen noget, der kunne imponere mange små piger med prinsessedrømme. Det er nok meget godt, at vi har valgt den oprindelige farve som afslutning.... Fortsætter det gode vejr, vil det sikkert være muligt at give det yderste lag maling sidst i næste uge, og herefter vil stillads og telt gradvist blive pillet ned, og gelænderet vil blive monteret. Men vejret er man jo ikke herre over, så vi må bare vente, og se hvordan det går.

8. august 2014

Overdelen på broen er malet færdig og vi er ved at tage stilladset ned. Vi lader det nederste stå, til vi har sat gelænder op, som vi starter på her i næste uge. Når gelænderet er på plads, fjernes det sidste stillads og vi kan begynde at fri lægge mere af broen. Vi regner med at begynde med gravearbejdet mandag den 18 august. Broen er rigtig flot, så i kan godt glæde jer til at se den.

27. august 2014

Nu er gelænderet på plads, og arbejdet med at etablere brodækket er så småt begyndt. Men mest dominerer arbejdet med den fortsatte udgravning. Det ene tårn er stort set helt gravet fri, og til alles begejstring ser stålet ud til at have samme kvalitet som den vandrette del af broen. Og fundamentet ser ud til at være intakt med de store, fine granitblokke, men det er endnu ikke gravet helt fri. Opstarten af fase 2 med udgravning ned til tårnenes fundament, har desuden afsløret hvordan man i sin tid sikrede afdræning af vand væk fra brotårnene. Et tydeligt lag af sten dukkede op, og vi så fugtig jord under stenlaget ud mod åen – men ikke inde ved fundamentet. De vidste, hvad de gjorde, dengang i 1920'erne! Udgravningen har også givet mulighed for at sammenligne den oprindelige farve, der stadig findes på partier af tårnet, med den nye, og det ser ud til, at vi har ramt den meget godt. Hvis arbejdet fortsætter så smertefrit som nu, vil gravedelen af fase 2 være overstået allerede sidst i næste uge. Så har de fjernet ca. 5.550 kubikmeter jord på godt 14 dage – ufatteligt!

28. august 2014

Der er sket så meget på broen, siden vi sidst lavede en rundvisning, at vi nu gentager succesen. Vores første tur bliver onsdag d. 3. september kl. 15.00, og d. 10. september er vi klar igen kl. 18.00. Alle er velkomne. Husk gummistøvler – der kan være godt smattet, hvis det regner.

10. september 2014

Gravearbejdet i fase to er overstået, og der er opsat stillads til afrensning af tårnene. I morgen bruger de igen water-jet metoden til afrensning – det var den med 3000 bar! Herefter bliver det afrensede opsamlet og sendt til deponi, hvorefter tårnene pakkes ind, så de er beskyttede under den videre overfladebehandling. De er nu snart klar til at lægge planker på broen, og i det hele taget går alt som planlagt. På denne tid af året kan vejret drille, men vi håber det bedste, og måske kan vi pakke tårnene ud igen om en måneds tid?

14. oktober 2014

Nu er tårnene malet, og stilladserne er fjernet og efter lidt pletmaling, er hele broen færdigmalet! Der er gang i arbejdet med at gøre vederlagene (granittårnene som broen hviler på i hver ende) klar til brodækket. Der bliver bygget en jernkonstruktion støbt ned i 4 fikspunkter, og de punkter bliver meget passende lavet af de gamle sprængningsbrønde, der fyldes med beton – det kan man da kalde genbrug! Der er også fuld gang i at færdiggøre hele brodækket med de knaldhårde azobé-planker. Det er meget hårdt træ, og der er ikke mange insekter, der kan gnave i det. En planke vejer ca. 60 kg og i alt kommer der 30 tons træ på broen.

Jordarbejdet er også gået i gang igen. Mens tårnene blev gjort helt færdige har jordentreprenøren ryddet ridestien langs dæmningen mod syd inde i skoven, og de har lavet det første arbejde på en parkeringsplads oppe ved Vestbirkvej. Nu, hvor stilladserne er fjernet, vil de fortsætte gravearbejdet under broen. Vi er meget spændte på, om de vil finde den oprindelige stensætning, der lå (ligger?) på landsiden af tårnene. Den skulle i sin tid beskytte mod erosion ved stor vandføring i Gudenåen. Hvis den ikke er der, så skal den genskabes, og det vil tage mindst en uges arbejde. Derfor er vi stadig usikre på hvornår, vi kan holde indvielse. Måske kunne det blive allerede sidst i november?

30. oktober 2014

Al det regnvejr i oktober forsinkede pletmalingen, der kræver en luftfugtighed under 85%. Det forsinkede også gravearbejdet, for den selvkørende lift skulle jo have noget at køre på. Men nu er det overstået, og gravearbejdet fortsætter. Planen er stille og roligt at gøre færdigt mod syd og frigra ve betongennemføringen, så den kan nedbrydes med en betonknuser kugle uden at slagene forplanter sig al for let til brotårnene.

På den nedstrøms side mod syd manglede der en del af stensætningen. Vi gætter på det hænger sammen med, at der pibler en masse vand op fra undergrunden netop der. I hvert fald har man i sin tid lagt en masse sten ud, så mon ikke der også sprang en kilde allerede dengang? Så giver det mening, at man har flyttet rundt på stenene, så de kunne hjælpe med at afdræne dæmningen. Vi har lagt drænrør ned langs kanten af skrånningen – det skulle gerne beskytte den lille sti, vi har genskabt under broen.

Der ligger også nogle sten på den opstrøms side af dæmningen. Deres funktion har været at beskytte dæmningen mod erosion fra Gudenåens rivende vandstrøm. Mon disse sten også stammer fra området med kildevand, eller har de snuppet dem på nedstrøms side mod nord? Der har vi nemlig stadig adgangsvejen til byggepladsen, så vi ved derfor ikke, om stensætningen er intakt.

5. november 2014

Gravearbejdet er nu så langt, at vi er nede ved vandløbsbunden i et mindre område på nedstrøms side af broen. Der er stadig en spærring for vandet på opstrøms side, for vi skal bruge en nedkørsel til vandløbet, hvor vi skal restaurere

vandløbsbunden. Vi vil forsøge at lave et område, der er velegnet til gydning for ørrederne. Vandløbsbunden skulle gerne være klar opstrøms broen og mellem betongennemføringen og det sydlige brotårn i løbet af onsdagen, så vi torsdag endelig kan fjerne den sidste skovfuld af nedkørslen til vandløbet. Så kan vandet løbe frit under broen for første gang i 85 år! Vi er ganske vist ikke færdige med hele stykket, men det bliver alligevel en mærkedag. Og ørrederne er allerede begyndt at trække op i vandløbene for at gyde, så det skulle ikke overraske os, hvis der sidst på ugen kunne ses de første gydebanker. Det ville være fantastisk!

6. november 2014

Når der fremover skal henvises til vores fine bro i brochurer, på hjemmesider og lignende, så er det smart, hvis den har et entydigt navn, så man ikke er i tvivl om hvilken bro, der tales om. Derfor opfordrer Naturstyrelsen (der ejer broen) og Horsens Kommune borgerne til at indsende forslag til navn. Send forslaget inden den 21. november til sim@horsens.dk - og gerne med en begrundelse. En dommerkomité vil vælge det bedste forslag, og der vanker en lille præmie til vinderen. Vi har planlagt en sidste rundvisning på broen den 11. november klokken 15.00. Interesserede kan komme helt tæt på og se hvor langt, vi er nået og høre lidt om hvordan, vi har løst opgaven. Bare mød op på parkeringspladsen ude ved Vestbirkvej 2, Brædstrup (og det er IKKE den Vestbirkvej, der går mellem Vestbirk og Østbirk!). Vel mødt. I dag ved 11-tiden lukker vi for første gang vand ind over en del af den nye vandløbsbund. Så vil vandløbsdyrene for første gang i 85 år kunne bevæge sig frit på strækningen. Det bliver stort!

6. november 2014

Torsdag d. 6. november skete det! Vandet fik for første gang i mere end 85 år frit løb over åben vandløbsbund. For os vandløbsmedarbejdere var det nærmest et højtideligt øjeblik. Lige nu er ørrederne ved at trække op i vandløbene rundt omkring, og selvom vi ikke er færdige med hele vandløbsbunden under broen, så er vi klar med en gydestrækning lige ovenfor broen. Der vil ørrederne kunne gyde allerede nu!

Gravearbejdet fortsætter, og sidst i næste uge regner vi med at være klar til at smadre beton, når den tidligere gennemføring er helt blotlagt. Ellers er vi ved at planlægge detaljer om opholdspladsen på nedstrøms side mod nord, hvor der nu fældes lidt træer. Vi gør os også de første tanker om indvielse af projektet, der løber af stablen d. 13 december klokken 13.00. Skal vi have gløgg og æbleskiver?

17. november 2014

Vi er godt i vej med at fjerne beton. Fuldstændig som med alt andet i dette projekt, er der tale om kvalitetsarbejde. Betonkonstruktionen er armeret efter alle kunstens regler, og der skulle mere end 200 slag med den tonstunge jernkugle til, før midtervæggen endelig gav efter! Nu har vi lejet en hydraulikhammer, der er en stor maskine, der simpelthen banker huller i betonen, så det nemmere kan nedbrydes. Det tager tid, men ned kommer den!

Vi er også godt i vej med reparation af vederlagene. Vi snyder jo lidt, og nøjes med at opsætte 10 cm tynde granitblokke i stedet for de kæmpestore blokke, der oprindeligt blev brugt. Desuden holder vi stål og granit fysisk adskilt, så varme- og kuldepåvirkning ikke får granitten til at revne. Det er det eneste kompromis, vi har indgået, men granit er kostbart, løsningen får ingen praktisk betydning, og vi sparer en formue.

Vi er (måske) færdige med at fælde træer. Der var et par store ege, der truede med at vælte ind over broen og beskadige den. De er væk nu, og vi har også fjernet et enkelt træ, der var så uheldigt at stå midt i synsfeltet oppe fra udsigtsplatformen. Træerne er også fjernet på nedstrøms side, hvor den blivende opholdsplatform skal ligge. Her vil der også blive opsat informationstavle, der fortæller om projektet og Gudenåen. Naturstyrelsen står for arbejdet med information, og vi har netop klargjort en mindre platform til et madpakkehus, der også kommer til at indeholde plancher med information. Madpakkehuset kommer til at ligge ca. halvvejs nede ved broen, når man kommer ad Naturstien fra Vestbirkvej.

3. december 2014

Nu varer det ikke længe, før vi kan indvie vores projekt. Det bliver den 13. december kl. 13, og vi håber på godt vejr.

Invitationen ses [her](#).

Vandløbsbunden er færdig! Det er jo hele formålet med projektet, og det er dejligt at se, at ørrederne allerede har gydt på strækningen. Selve vadestedet skal måske justeres lidt – vi har fundet en hest, vi kan spørge til råds! Men ellers skulle vi være færdige ude i Gudenåen, og arbejdet koncentrerer sig nu om asfalt på sydsiden og jordarbejde på nordsiden. Og så har vi travlt med at forberede indvielsen med bestilling af telte, borde, pølser, medhjælpere, godt vejr, talere, kaffe.....

Vi igangsatte jo en navnekonkurrence, og vindernavnet blev indsendt af Line Iversen fra Gedved. Hun foreslog "Den Genfundne Bro", og det er et genialt navn, for det vil automatisk få folk, der ikke kender historien, til at spørge hvorfor, den

hedder sådan. Og så kan man igen og igen fortælle om Bryrupbanen, smalspor, normalspor, tildækning o.s.v. o.s.v. På den måde bevares også selve fortællingen om broen.

Trods indvielse er vi ikke helt færdige. Der mangler reparation af nogle fuger i vederlag og brofundamenter, men når det er gjort, er broen helt færdig. Vandløbsbunden er også helt færdig efter lidt småjusteringer i vadestedet. På udenomsarealerne mangler der asfalt på nordsiden, men med lidt held, lægges det en af de nærmeste dage. Og så er projektet helt færdigt, men der bliver naturligvis noget opfølgende arbejde til foråret - især på muldlaget på skråningerne, hvor legende børn har ødelagt overfladen.

16 december 2014

Nu er projektet indviet! Vi har BARE haft travlt de sidste 14 dage, og det hjalp ikke spor, at vejruddigten talte om storm ved vindstød af orkanstyrke fredag aften og nat inden indvielsen lørdag. Kunne vi overhovedet få et telt sat op? Hvad med al den nedbør og al det smat, der blev dannet? Hvad gør vi, hvis der ligger 10 væltede træer lørdag morgen? Heldigvis gik det ikke så galt, og med en hel del træflis og knofedt fik vi dækket de mest smattede steder, så vores arrangement kunne afvikles. Vi igangsatte jo en navnekonkurrence, og vindernavnet blev indsendt af Line Iversen fra Gedved. Hun foreslog "Den Genfundne Bro", og det er et genialt navn, for det vil automatisk få folk, der ikke kender historien, til at spørge hvorfor, den hedder sådan. Og så kan man igen og igen fortælle om Bryrupbanen, smalspor, normalspor, tildækning osv. osv. På den måde bevares også selve fortællingen om broen.

Trods indvielse er vi ikke helt færdige. Der mangler reparation af nogle fuger i vederlag og brofundamenter, men når det er gjort, er broen helt færdig. Vandløbsbunden er også helt færdig efter lidt småjusteringer i vadestedet. På udenomsarealerne mangler der asfalt på nordsiden, men med lidt held, lægges det en af de nærmeste dage. Og så er projektet helt færdigt, men der bliver naturligvis noget opfølgende arbejde til foråret - især på muldlaget på skråningerne, hvor legende børn har ødelagt overfladen.

18. december 2014

Så er der asfalt på nordsiden, og fugerne er repareret. Hermed er broen færdig, og man kan komme ned til den uden at blive alt for snavset. En enkelt borger har konstateret at helt nylagt asfalt kan være glat, så pas lige på. Nu mangler vi kun det sidste oprydning og lidt muldjord rundt omkring, så skulle projektet være færdigt.

17. august 2015

Siden indvielsen sidste år har der været mange besøgende ved broen. Parkeringspladsen er blevet renoveret et par gange, og der har været et par større erosionsskader i forbindelse med skybrud. Det nysåede græs på skråningerne vokser imponerende langsomt, og vi har måtte opsætte afspærring med skiltning om ikke at betræde arealet. I maj i år fik Horsens Kommune afleveret projektet officielt til Naturstyrelsen, der ejer Naturstien og dermed også broen, men afspærringen måtte vi lade stå, for bevoksningen var slet ikke robust nok til at beskytte mod erosion. Der er stadig afspærret, men mon ikke vi kan fjerne det, når sommeren er forbi? Bortset fra hængepartiet med afspærringen, så er det fremover Naturstyrelsen, der skal kontaktes, hvis der skulle være spørgsmål vedr. broen. Nu kan vi i kommunen se tilbage på et helt igennem unikt projekt, der forhåbentlig bliver til glæde for både vandløbsdyr og borgere i mange år fremover.